

Wattenberg, Martin P.: *Is voting for young people?*
Longman, 2007, New York: Longman, 2007, 190 s.

Kalifornian yliopiston (Irvine) politiikan tutkimuksen professori esittää ajankohtaisen ja Suomessakin paljon esillä olleen kysymyksen: onko äänestäminen nuoria varten? Professori Wattenberg on useiden muiden tutkijoiden tavoin päättänyt tarkastella asiaa, koska viimeksi kuluneiden muutaman vuosikymmenen aikana nuorten äänestäjien vaaliosallistuminen on laskenut muita ikäryhmiä enemmän. Näin on tapahtunut samanaikaisesti miltei jokaisessa vakiintuneeksi läntiseksi demokratiaksi luokitellussa maassa.

Kyseessä ei siis ole vain amerikkalainen ilmiö, joka selittyisi pelkästään Yhdysvalloissa tapahtuneilla yhteiskunnallisilla muutoksilla. Tämä käsitys vahvistuu kerta toisensa jälkeen teoksen edetessä, kun Wattenberg vertailee Yhdysvaltoja eurooppalaisiin demokratioihin. Myös muualla sanomalehtien lukeminen on nuorten keskuudessa vähentynyt, kuten myös esimerkiksi äänestämisen kokeminen kansalaisvelvollisuudeksi.

Poliittisen kiinnittyneisyyden indikaattorit osoittavat siis lähes kaikkialla maailmassa ennen näkemättömällä tavalla alaspäin. Wattenberg perustaa havaintonsa kyselytutkimusaineistoihin, jotka etenkin Yhdysvaltojen osalta mahdollistavat vakuuttavien aikasarjojen perusteella tehtyjä tulkintoja. Vertailut muiden maiden kanssa eivät aina ole yhtä varmallalla pohjalla muuttuneiden kysymysmuotoilujen vuoksi, mutta ne vähentävät teoksen kokonaiskuvan uskottavuutta vain hieman.

Wattenbergin keskeinen väite on, että mullistukset joukkotiedotusvälineissä muutaman viimeisen vuosikymmenen aikana ovat pääsyy nuorten äänestysapatiaan. Varsin samanlainen näkemys on tuttu myös Markus Priorin (2005) esittämänä: nyt kun kevyttä viihdettä on tarjolla moninkertainen määrä muutaman vuosikymmenen takaiseen verrattuna, valitsevat nuoret mediavalintoja tehdessään viihteen uutisten sijaan. Tätä efektiä lisää se, että nuoret eivät enää viisastu edes vahingossa kun mediassa uutistarjonta on eriytynyt muusta tarjonnasta esimerkiksi erityisten uutiskanavien syntymisen myötä. Valinta on siis oikeastaan tehty nuorten puolesta.

Teoksen teoreettinen näkökulma tulee alan tutkimuksen keskusteluiden keskiöstä. Kaiken tarkastelun taustalla on vertailu elinkaari-selitysmallin ja sukupolvi-selitysmallin välillä. Elinkaarimallin taustalla on ajatus, jonka mukaan yksilön poliittinen käytös muuttuu elämänvaiheen mukaan. Nuorilla on muuta ajateltavaa ja siksi he aktivoituvat poliittisesti vasta myöhemmällä iällä aikuistuessaan myös yhteiskunnallisessa mielessä. Sukupolvien välisiin eroihin pohjaava selitys taas lähete siitä, että yksilön poliittinen käyttäytyminen muokkautuu

oman sukupolven kokemusten kautta lapsuuden ja nuoruuden aikana ja pysyy pitkälti muuttumattomana läpi elämän. Minkä nuorena oppii sen vanhana taitaa, tai on taitamatta.

Erityisesti nuorten äänestyskäyttäytymisen analyysit ovat paljolti tapahtuneet näiden selitysmallien pohjalta. Wattenbergin teoksen kenties merkittävin anti alan tutkijakunnalle on teoksen läpi toistuva havainto, jonka mukaan nuoret ovat passivoituneet poliittisesti ja vetäytyneet politiikasta vasta melko hiljattain. Ei siis olekaan niin, että nuoret olisivat aiemminkin tulleet järkiinsä vasta keski-ikäen kynnyksellä ja alkaneet äänestämään vaan se on oman aikamme ilmiö. Tämän Wattenberg, vahvoin ja ymmärrettävin perustein, tulkitsee olevan selkeästi sukupolvi-selitysmallia tukeva havainto.

Sukupolviefektin olemassaololla on suurta merkitystä sen kannalta, miten nuorten laskevaa äänestysaktiivisuutta voidaan tutkimuksessa lähestyä ja tulkita. Wattenbergin havainnot viittaavat vahvasti siihen, että nykynuorten äänestysinto ei tule merkittävästi nousemaan heidän ikääntyessään. Täten myös Suomessa voidaan odottaa tulevaisuudessa äänestysaktiivisuuden laskun jatkuvan, kun väestö ikääntyy ja nuoret jatkavat vieraantumistaan vaaliosallistumiseen perustuvasta demokratiasta.

Eräs Wattenbergin suurimmista ansioista on, että hän omasta huolestuneisuudestaan huolimatta onnistuu olemaan pelottelematta lukijoitaan uhkaavasti laskevalla äänestysprosentilla. Vaikka Wattenberg toivoisi näkevänsä nuorten äänestäjien aktiivisuuden nousevan, hänen mielestään suurempi ongelma on kuitenkin äänestämättömyydestä aiheutuva poliittinen epätasa-arvo. Poliitikkojen ei kannata sijoittaa rajallista kampanja-aikaansa apaattisiin nuoriin kun vaalit kuitenkin voitetaan tai hävitään ikäihmisten äänillä. Paitsi että tämä asetelma vain lisää nuorten vieraantumista, on sillä Wattenbergin mukaan ollut myös merkittäviä vaikutuksia vaalituloksiin Yhdysvalloissa. Hän arvioi, että George W. Bushista ei olisi tullut presidenttiä vuonna 2000, mikäli vaalit ratkaisuissa osavaltiossa nuoret olisivat vaivautuneet äänestämään, koska heistä suuri enemmistö olisi siinä tapauksessa äänestänyt vastaehdokasta. Hänen mielestään nuoret ovat äänestämättä jättäessään luovuttaneet mahdollisuutensa vaikuttaa päätöksentekoon ja sillä on hyvin konkreettisia seuraamuksia.

Wattenberg päättää työnsä käytännönläheiseen ”mikä nyt neuvoksi?”-keskusteluun. Neuvoksi hän tarjoaa äänestyspakkoa. Wattenberg perustelee ehdotustaan lähinnä sillä, että äänestyspakko näyttäisi toimivan hyvin niissä muutamissa maissa, jossa se on käytössä. Esimerkiksi australialaisten, nuoret mukaan lukien, mielestä äänestyspakko on hieno asia. Wattenberg mainitsee, mutta ei kuitenkaan keskustele äänestyspakon mahdollisia kielteisiä vaikutuksia. Äänestyspakkoa ei toisin sanoen varsinaisesti teoksessa käsitellä vaan ainoastaan todetaan sen olevan parhaimmalta vaikuttava keino saada kaikki, eli myös nuoret, vaaliurnille.

Teoksen monista ansioista huolimatta kriittistä lukijaa jää harmittamaan, ettei Wattenberg oikeastaan vastaa kirjan nimenä esittämäänsä kysymykseen. Teoksen lopuksi hän ainoastaan toteaa, että näyttää siltä, ettei äänestäminen tällä hetkellä nuoria kiinnosta, vaikka äänestämisen pitäisi kuitenkin olla myös nuoria varten. Jää vaikutelma, että Wattenbergin mielestä äänestäminen on nuoria varten, mutta muuttuneen

mediakäyttäytymisen vuoksi nuoret vain ovat harhautuneet toisaalle.

Tältä osin Wattenbergin muutoin onnistunut argumentaatio hämmentää. Teoksessa esiteltyjä kyselytutkimusaineistoista saatuja tuloksia voisi nimittäin luontevasti tulkita myös niin, ettei äänestäminen nuorten mielestä ole heitä varten. Lukija voi vain arvailla, mistä johtuu kirjoittajan haluttomuus spekuloida tällä tulkintavaihtoehdolla.

Teosta lievästi vaivaava tulkinnan kapeus näkyy puutteellisen äänestyspakko-keskustelun lisäksi erityisesti siinä, että Wattenberg käsittelee nuorten äänestysosallistumisen laskun syitä vain hyvin rajallisesti. Vaikka nykynuoret toki kasvavat aivan toisenlaisessa mediaympäristössä kuin edeltävät sukupolvet, siirtää Wattenberg kaiken vastuun laskevasta äänestysaktiivisuudesta pois politiikasta; syyt ovat uudessa mediassa ja ehkä vähän nuorissakin, mutta ei politiikassa. Aivan kuin politiikassa ei olisi kyseisenä ajanjaksona tapahtunut mitään, joka olisi voinut aiheuttaa nuorten äänestysinnostuksen laskun. Muutos on tapahtunut muualla, politiikka on pysynyt samana.

Wattenbergin erityiseksi ansioksi on joka tapauksessa sanottava, että hänen puheenvuoronsa on eräs parhaista, mitä aihepiiriin liittyen on tuotettu. Tämä on huomattava saavutus alalla, jossa nuorten laskeva äänestysosallistuminen on muutaman viime vuosikymmenen kuluessa kulutettu aiheena miltei loppuun. Wattenberg kantaa kortensa suureen kekkoon sujuvasti ja vakuuttavasti. On aina yhtä ilahduttavaa, kun tiedemies kykenee hallitsemaan laajan tutkimusaiheen sekä vieläpä suodattamaan siitä oleellista tietoa ja tulkintaa helposti ymmärrettävään muotoon.

LAURI RAPELI

LÄHTEET

Prior, Markus. 2005. News v. entertainment: how increasing media choice widens gaps in political knowledge and turnout. *American Journal of Political Science* 49:3, 594–609.